

KIPCHAK KHANATE OR
KHANATE OF THE
GOLDEN HORDE

CHAGADAI KHANATE

ILKHAHANATE

KHORASAN

مطالعات مغولی در اینترنت

• میرهادی حسینی

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت معلم

<http://www.ttu-flh.com/hoseini/index.htm>

E-mail: hosseini@saba.tmu.ac.ir

۱- دودمان مغولی:

این بخش، نمودار شجره نامه تبار مغولی را معرفی می کند.

۲- تاریخ مغول و وقایع نگاری آن از دوره باستان.

۳- واقعه مغول:

شرح داستان ظهور مغول و فتوحات آنها.

۴- ویژگی طبیعی مغولان.

۵- توانایی ها و ویژگی های ارتش مغول.

۶- احترامات نظامی در ارتش مغول.

۷- جایگاه و شخصیت زنان در جامعه مغولی.

۸- یاسای چنگیزی.

۹- دریای بایکال: جایی که همه چیز از آنجا آغاز شد.

۱۰- گرگ مغولی در شب تاریک و سرد زمستانی.

۱۱- اوهام و عجایب: تصاویر طبیعی که از مناطق مقدس

مغولی گرفته شده است.

۱۲- حکومت چنگیز خان.

منابع شناخت مغول:

پایگاه منبع اطلاعات مغول از طریق آدرس زیر در اینترنت،

راه اندازی شده است:

<http://members.tripod.com/Mongolian-Page/>

اطلاعات زیر در این پایگاه گنجانده شده است:

الف) پیدایش مغول (Genesis)، آدرس زیر به معرفی تاریخ

پیدایش مغول می پردازد:

<http://members.tripod.com/Mongolian-Page/genmenu.html>

این صفحه خود از سه بخش تشکیل شده است:

۱- فهرست زمانی وقایع مهم تاریخ مغول. این فهرست از سال

پایگاه ها و مدخل های فراوانی در خصوص تاریخ و فرهنگ

مغول در شبکه اینترنت وجود دارد. در این نوشته مهمترین

پایگاه های اینترنتی در این حوزه معرفی می شود. این پایگاه ها در سه

بخش قابل تقسیم بندی است:

۱. پایگاه های اختصاصی مغول شناسی

۲. پایگاه های عمومی و آموزشی

۳. مراکز مطالعات مغولی (مؤسسات، انجمن ها و دانشگاه ها)

در ادامه به معرفی هر یک از این سه دسته پایگاه خواهیم

پرداخت:

۱. پایگاه های اختصاصی مغول شناسی:

تعدادی از سایت های اینترنتی، به طور اختصاصی با هدف

معرفی تاریخ و فرهنگ مغول تأسیس شده است. در این بخش از

نوشتار به تعدادی از آنها اشاره می کنیم:

امپراتوری مغول:

یک پایگاه خصوصی از طریق آدرس اینترنتی زیر، اقدام به

معرفی امپراتوری مغول، منشأ پیدایش مغول، نقشه امپراتوری

مغول و زندگی چنگیز خان نموده است:

<http://members.tripod.com/improvized/>

حوزه امپراتوری مغول:

پرینگ اوستمون^۱ محقق اهل نروژ، پایگاه اینترنتی زیر را برای

امپراتوری مغول راه اندازی کرده است:

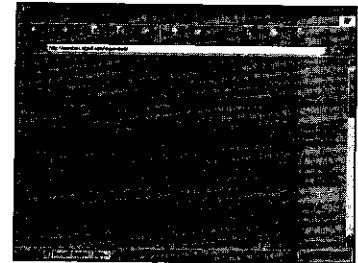
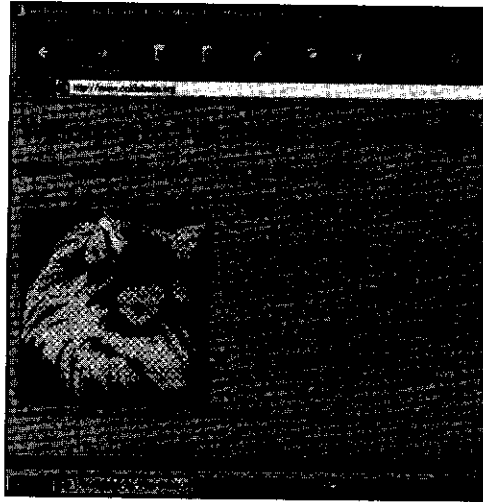
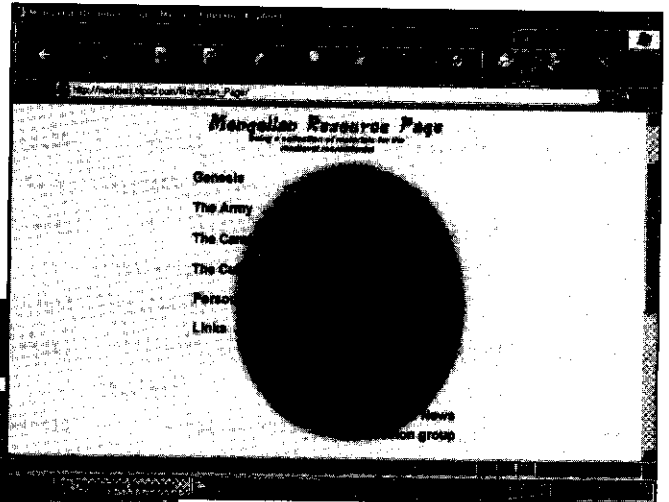
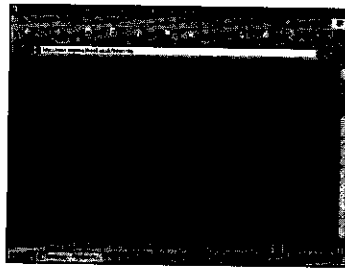
<http://www.coldsiberia.org>

از طریق آدرس پست الکترونیکی زیر می توان با این محقق

مکاتبه و تبادل نظر کرد.

Pioe @ Coldsiberia - org

در این پایگاه، اطلاعات زیر قابل دسترسی است:

۱۱- صنعت نمدمالی در میان مغولان

۱۲- داستان زندگی اوکتای.

امپراتوری مغول:

پایگاه اینترنتی زیر به معرفی تاریخ امپراتوری مغول می‌پردازد:
<http://www.geocities.com/Athens/Forum/2532/>
 در این سایت، پیوند «چنگیزخان» و یا ورود به آدرس زیر، کاربران را با زندگی و شخصیت چنگیزخان آشنا می‌سازد:
<http://www.geocities.com/Athens/Forum/2532/page2.html>
 پیوند Time Line of the mongol Empire هم حاوی فهرست تقویم وقایع تاریخی مغول از سال ۱۱۶۲ م. است.
 پیوند «نقشه‌های امپراتوری» کاربران را با سه نقشه ارزشمند در زمینه قلمرو امپراتوری مغول آشنا می‌سازد. این سه نقشه، قلمرو سیاسی امپراتوری مغول را در سال‌های ۱۲۰۶ م. سال‌های بعد از ۱۲۰۰ م. و سال ۱۲۹۴، ترسیم می‌کند.

راهنمای سفر به چین:

پایگاه اینترنتی «راهنمای سفر به چین»^۴ از طریق آدرس زیر، به معرفی تاریخ باستانی چین از قدیمی‌ترین ایام (دوران پیش از تاریخ، ۱/۷ میلیون سال تا قرن ۲۱ پیش از میلادی) تا دوره سلسله کینگ (۱۹۱۱ - ۱۶۴۴ م) پرداخته است:

<http://www.travelchinaguide.com/intro/history/index.htm>

در این فهرست، پیوندی با محتوای «سلسله یوان، ۱۳۶۸ -

۱۱۶۰ م (تولد تموچین) آغاز می‌شود.

۲- تصاویری از چنگیزخان، اوکتای، قوبیلای، چابی (Chabi).

۳- نمایش شجره‌نامه خانواده چنگیزخان.

ب) ارتش مغول، این بخش هم حاوی مطالب زیر است:

- ۱- معرفی سازمان نظامی مغول.
- ۲- تصاویری از آثار به جای مانده از سربازان مغولی.
- ۳- معرفی تجهیزات نظامی سربازان مغول.
- ج) عملیات نظامی، در این صفحه، نقشه عملیات نظامی مغولان در اروپا بین سال‌های ۱۲۴۰ تا ۱۲۴۲ ترسیم شده است.
- د) فرهنگ مغولان، این بخش شامل موارد زیر است:
  - ۱- فهرست اسامی مردان، زنان و قبایل مغولی.
  - ۲- توضیحاتی در مورد چارپایان مغولی.
  - ۳- مقاله‌ای در مورد «اردوی مغولی» از لرد مارتین براندن پورگی.^۲

۴- معرفی شمنیسم.

۵- «زن در دربار مغول» عنوان مقاله‌ای است از مورس

روسابی.^۳

۶- هشت اردوی سفید.

۷- تصاویر مینیاتوری از تاریخ و فرهنگ مغول و ایلخانان در

ایران.

۸- نمایش تصویر الگوی لباس‌های مغولی.

۹- تصاویری از زره نظامیان مغول.

۱۰- سکه‌های دوره مغولی.

۱۲۷۱م» وجود دارد. چنانچه روی این پیوند کلیک کنید به صفحه‌ای متصل می‌شوید که فتوحات مغول را در چین و تشکیل سلسله یوان شرح می‌دهد.

طرفداران تجدید عظمت مغولان:

طرفداران تجدید حیات و اتحاد مغولان^۵ با تأسیس یک پایگاه خصوصی در اینترنت، ضمن تبلیغ افکار خود، اطلاعاتی را هم در خصوص تاریخ مغول و شخصیت چنگیز خان ارائه می‌دهند. برای آشنایی با این گروه به سایت زیر وارد شوید:

[http:// geocities.com/ glscsoab/](http://geocities.com/glscsoab/)

اردنه دالای چوین خور^۶، این سایت را راه‌اندازی کرده و از طریق آدرس پست الکترونیکی زیر می‌توان با وی مکاتبه کرد:

glscsoab@yahoo.com

مغول – بوریات:

شناخت فرهنگ مغولی، مستلزم آشنایی با شمنیسم، فولکلور و ادبیات مغولی است. پایگاه اینترنتی مغول – بوریات، از طریق آدرس زیر به معرفی فرهنگ، ادبیات و مذهب مغولی می‌پردازد:

<http://www.buryatmongol.com/index.html>

در این پایگاه، پیوندهای زیر قابل توجه است:

- ۱- تقویم مذهبی شمنیسم.
  - ۲- افسانه ستاره پروین و دیگر ستارگان در مذهب شمنیسم.
  - ۳- اقامه نمازهای سه گانه برای صلح جهانی.
  - ۴- نشان: یکی از سفرهای روحانی شمنی.
- این مقاله برگرفته از کتاب «شمنی ها و شیوخ» تألیف کارولین هامفری^۲ است.

۵- ساگال گان^۸: جشنواره ماه سفید.

۶- مقاله‌ای از آدولینتروپ^۹ در مورد انتقال موروثی شمنیسم در سیبری.

۷- مقاله‌ای با نام «شمنیسم در عصر پست مدرن» از میهالی هوپال.^{۱۰}

۸- مقاله‌ای با عنوان «پرستش طبیعت در میان شمن‌های سیبری» از میهالی هوپال.

۹- افسانه سگ‌های سیاه: تفسیر و معنای سگ در اسطوره‌های سیبری و شمنیسم.

۱۰- توضیحاتی در مورد اسطوره و افسانه.

۱۱- گسر (Geser) و دیگر اسطوره‌های حماسی مغولان.

۱۲- تاریخ بوریات – مغول و ظهور چنگیز خان.

تاریخ امپراتوری مغول:

سایت اینترنتی «تاریخ امپراتوری مغول» از طریق آدرس زیر برای محققین تاریخ مغول، راه‌اندازی شده است:

[http:// mongolempire. 4t. com](http://mongolempire.4t.com)

پس از ورود به این سایت، پیوند Overview و یا آدرس زیر، کاربران را با تاریخ مغول در این سایت آشنا می‌سازد:

[http:// mongolempire. 4t. com/hl-overview. htm](http://mongolempire.4t.com/hl-overview.htm)

این بخش از موارد زیر تشکیل می‌شود:

۱- استپ‌ها قبل از چنگیز.

۲- ظهور چنگیز خان.

۳- فتوحات چنگیز خان و جانشینان چنگیز.

۴- قوییلای خان و صلح.

۵- زوال و سقوط مغول.

در ذیل عنوان Resources در صفحه اصلی این سایت، نیز پیوندهای زیر موجود است:

۱- نقشه‌های متعددی از امپراتوری مغول که قلمرو این امپراتوری را در سال‌های ۱۲۰۶، ۱۲۱۷ م. (در زمان قراختائیان و خوارزمشاه)، ۱۲۲۷ م. (مرگ چنگیز)، ۱۲۴۶ م. (گیوک خان)، ۱۲۶۰ م. (قوییلای خان)، ۱۲۸۰ م. (اوج توسعه امپراتوری) نشان می‌دهد.

۲- فهرست معانی (Glossary). این بخش نیز به معرفی فهرست اصطلاحات مغولی می‌پردازد. این کلمات از Anda (برادران خونی) آغاز می‌شود.

۳- مجموعه تصاویر (Picture Gallery). حاوی تصاویر متعددی از چنگیز خان، اوکتای، قوییلای، نبردهای مغولان و...

۴- فهرست کاملی از حکام و فرمانروایان مغولی به همراه محدوده زمانی حکومت آنان در چین (سلسله یوان / ۱۳۶۸ - ۱۳۷۲ م) و ایران (ایلخانان / ۱۳۳۵ - ۱۲۶۰ م)، خانان جغتای (۱۴۰۵ - ۱۲۲۷)، اردوی زرین (خان‌های قیچاق / ۱۳۵۹ - ۱۲۴۲ م)، اردوی سفید (۱۳۷۷ م - ؟)، خان‌های اردوی بزرگ (۱۲۹۴ - ۱۲۰۶ م).

۵- نمایش نمودار سلسله نسب خاندان مغول.

۶- متن منقولات روایت شده از چنگیز خان

(Genghis Khan Quotes).

موزه مغولستان:

موزه مغولستان در چین از طریق آدرس اینترنتی زیر، آثار و بقایای تاریخی منطقه مغولستان را از دوره پیش از تاریخ به نمایش می‌گذارد.

<http://www.ezlink.com/~culturev/museum.html>

از طریق اتصال به آدرس زیر در همین سایت، می‌توان با اسطوره‌های مغولی آشنا شد:

<http://www.ezlink.com/~culturev/Cultur>

Mythology.html

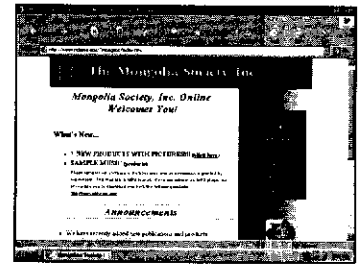
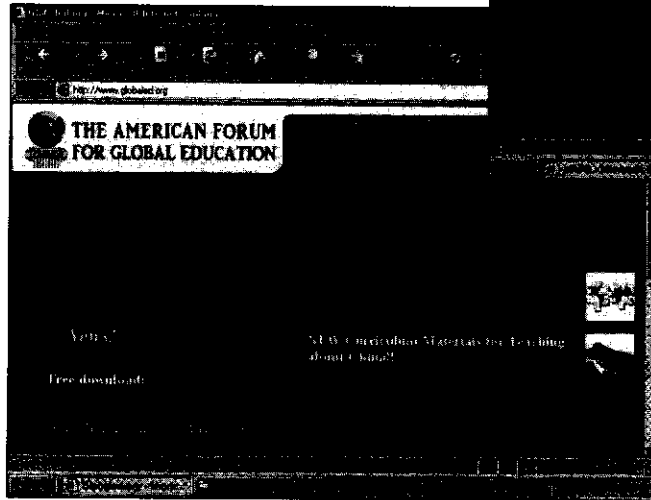
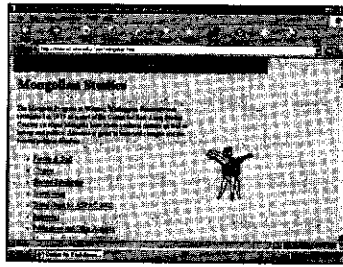
پیوند «the secret history» در این صفحه، توضیحاتی را در مورد «تاریخ سری مغولان» ارائه می‌دهد.

امروزه، این تاریخ به اکثر زبان‌های مهم دنیا ترجمه شده و توسط بسیاری از محققین، مورد ارزیابی قرار گرفته است. نسخه اصلی این اثر، در دوره سلسله مینگ (۱۶۴۴ - ۱۳۶۸ م) به رشته تحریر درآمده و به خط چینی نوشته شده است.

آدرس زیر هم، توضیحاتی را در مورد «ژانگار»^{۱۱} یکی از قهرمانان حماسی مغول، که نقش مهمی در ادبیات سنتی مغول داشته، ارائه می‌دهد.

<http://www.ezlink.com/~culturev/jangar.html>

پیوند Mongol Herders و یا آدرس زیر در اینترنت، تصاویری از آثار به جای مانده از عهد مغول را به نمایش می‌گذارد:

اکین^{۱۱} یک پایگاه اینترنتی را برای معرفی تمدن امپراتوری مغول، قوای نظامی، روحانیت مغول، ارتباطات و قوانین مغولی، راه اندازی کرده اند. آدرس این پایگاه چنین است:
<http://oprfs.org/division/history/studentproductions/Civilizations%20of%20Mongols/07Mongolsindex.html>

۲- پایگاه های عمومی و آموزشی

این پایگاه ها با هدف ارائه اطلاعات علمی، حوزه وسیعی از علوم، از جمله تاریخ، را در بر می گیرد.

– آموزش جهانی:

یک پایگاه آموزشی در امریکا از طریق آدرس زیر به ارائه خدمات علمی می پردازد:

<http://www.globaled.org>

این سایت کمک آموزشی در خدمت مدارس علمی، سیستم های آموزشی و معلمان بوده و توسط «فرد زازا»^{۲۰} اداره می شود. بخش مواد آموزشی^{۲۱} در این پایگاه، به معرفی فرهنگ و تمدن های مختلف جهانی می پردازد. در این فهرست تمدن امپراتوری های بزرگ آفریقا، تمدن یونان، روم، آستک و اینکا، سلسله مینگ، امپراتوران هند، مغول و عثمانی، رنسانس، برده داری و امریکای لاتین معرفی شده است. پس از ورود به این بخش، در ذیل عنوان «امپراتوری مغول» پیوندهای زیر را بررسی کنید:

۱- مباحث آموزشی در زمینه چگونگی توسعه امپراتوری مغول، نقشه تاریخی از توسعه امپراتوری مغول و مقاله ای از دو محقق به

<http://www.ezlink.com/~culturev/herders.html>

گنجینه های مغولستان در موزه آلبرتا

موزه ایالتی نمایش های مجازی آلبرتا در ادمونتون کانادا (RMA)^{۱۲} از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی گنجینه های فرهنگی و تاریخی مغولستان به ویژه شخصیت چنگیزخان پرداخته است:

<http://www.Pma.edmonton.ab.ca/vexhibit/ghenghis/intro.htm>

در این پایگاه اطلاعات زیر قابل دریافت است:

الف) گالری تصاویر، در این بخش مجموعه تصاویر و تابلو های متنوعی قابل دریافت است از جمله:

۱- هنرهای تصویری مربوط به مراسم ترجمیم و تشییع جنازه مغولان.^{۱۳}

۲- تصاویری از جنگ افزارهای نظامی شامل شمشیر و کلاه خود برنزی.^{۱۴}

۳- تصاویر زیورآلات شخصی^{۱۵} از دوره مغولی شامل لباس و زیورآلات.

۴- اثاثیه و لوازم خانگی.^{۱۶}

ب) چنگیزخان چه کسی بود؟ این بخش هم به معرفی شخصیت و زندگی نامه چنگیزخان پرداخته است.

ج) معرفی وضعیت داخلی و جغرافیایی مغولستان.

د) وقایع نگاری مختصر تاریخ مغول.

تمدن مغول

سه پژوهشگر به نام های مت فلاین^{۱۷}، آندری اسکوتن^{۱۸} و دیوید

نام‌های ملوین گولد استین^{۲۲} و سینتیا م. بیل^{۲۳} در مورد چادرنشینی در میان مغولان.

۲- مبحثی پیرامون «حکومت مغولان بر چین» از سایت دانشگاه کالیفرنیا که توسط جین جانسون^{۲۴} استاد دانشگاه نیویورک تهیه شده است. آدرس این صفحه چنین است:

<http://www.isop.ucla.edu/eas/sum-inst/mongol.htm>

۳- شناخت تاریخی جاده ابریشم (مردم، تأثیرات متقابل و تغییرات فرهنگی) که توسط مؤسسه مطالعات بین‌المللی دانشگاه استانفورد تهیه شده است. آدرس این بخش چنین است:

<http://www.isop.ucla.edu/eas/sum-inst/links/silkunit.htm>

همچنین از طریق آدرس اینترنتی زیر در همین پایگاه (global Education) با سوآلی درباره این مسئله که «چگونه مغولان توانستند یک امپراتوری بزرگ را ایجاد کنند؟» روبرو می‌شویم:

<http://www.globaled.org/nyworld/materials/mongol/Howdid.html>

در این بخش با نقشه امپراتوری مغول در قرن سیزدهم و پژوهشی از جیمز چامبر^{۲۵} در زمینه سازمان نظامی مغولان آشنا می‌شویم.

موزه هنرآسیایی

پایگاه اینترنتی «موزه هنرآسیایی» (asian art) از طریق آدرس زیر به معرفی هنر دوره مغول پرداخته است.

<http://www.asianart.com/mongolia/introduct.html>

این پروژه با عنوان «مقدمه‌ای به هنر مغولی»^{۲۶} توسط ترزه بارتولومی^{۲۷} تهیه شده و در آن به تاریخ هنر در میان مغولان از دوره باستان پرداخته شده است.

زن در تاریخ جهان

یک پایگاه اینترنتی با هدف معرفی زنان مشهور که نقش مهمی در تحولات تاریخی داشته‌اند، به معرفی و اهمیت جایگاه زنان، همسران و مادران خان‌های مغول پرداخته است. برای مطالعه این متن به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.womeninworldhistory.com/heroine8.html>

نشانی ژئوگرافیک

پایگاه علمی National Geographic از طریق آدرس اینترنتی زیر به ارائه اطلاعات جغرافیای تاریخی در حوزه تاریخ مغول می‌پردازد:

<http://www.nationalgeographic.com/genghis/index.html>

پس از ورود به این سایت، روی پیوند صفحه Begin the Journey کلیک کنید تا به چنگیزخان در این پایگاه متصل شوید. کاربران می‌توانند در این صفحه، نقشه امپراتوری مغول را از سال ۱۲۲۷ (زمان مرگ چنگیز) مشاهده کنند. جدول تاریخی مهمترین وقایع اوایل تاریخ مغول نیز از دیگر مطالب این پایگاه است.

پایگاه About

پایگاه اطلاع‌رسانی about در اینترنت اطلاعاتی را در حوزه تاریخ جهان ارائه می‌دهد. آدرس زیر کاربران را به بخش تاریخ مغول در این سایت متصل می‌کند:

<http://historymodren.about.com/cs/generalmongols/>

پس از ورود به این پایگاه پیوندهای زیر قابل توجه است:

۱- انتخاب پیوند «فهرست معانی تاریخ مغول»^{۲۸} کاربران را به صفحه‌ای متصل می‌کند که حاوی فهرست نسبتاً کاملی از اصطلاحات و لغات مغولی به همراه تعریف کوتاهی از هر یک می‌باشد. این فهرست از کلمه «آلتان یورک»^{۲۹} (به معنی خاندان طلایی) آغاز و به کلمه «یورت»^{۳۰} (خیمه و اردوی مغولی) ختم می‌شود. در انتهای این فهرست دو پیوند دیگر وجود دارد:

اولی پیوند «یاسای چنگیزی» است که به معرفی متن یاسای چنگیزی می‌پردازد. دوم پیوندی با عنوان «چادرنشینی یا وحشیان» است که حاصل پژوهش کاترینا مک فرسون^{۳۱} بوده و در آن ویژگی‌های اجتماعی زندگی چادرنشینی به ویژه در میان مغولان بررسی شده است.

۲- پیوند «نقشه امپراتوری مغول در سال ۱۲۲۷ م»^{۳۲} قلمرو امپراتوری مغول را در سال ۱۲۲۷ م. یعنی در زمان مرگ چنگیز نشان می‌دهد. در این نقشه توسعه امپراتوری مغول تا شرق اروپا، خاورمیانه و تمام چین نشان داده شده است. این نقشه توسط پایگاه اینترنتی National Geography Society تهیه گردیده است.

۳- پیوند «امپراتوری مغول و وقایع نگاری آن از دوران باستان»^{۳۳} مقاله‌ای را از دکتر پیر اینگ اوستمون^{۳۴} ارائه می‌دهد. در این مقاله به ریشه قوم مغول اشاره شده است.

۴- پیوند «مغولان»، کاربران را با پژوهش کاترینا مک فرسون در مورد تاریخ مغول آشنا می‌سازد.

۵- پیوند «تاریخ جهان: مغولان» فهرست مهمترین وقایع تاریخ مغول را نمایش می‌دهد.

همچنین از طریق اتصال به آدرس زیر در همین پایگاه می‌توان به اطلاعاتی در حوزه تاریخ مغول دسترسی پیدا کرد:

<http://historymodren.about.com/cs/mongolpeople>

در این صفحه پیوندهای زیر وجود دارد:

۱- چنگیزخان، شخصیت و زندگی نامه او.

۲- شخصیت و زندگی قوییلای خان.

۳- جایگاه زن در جامعه مغولی.

۴- زن در دربار مغول.

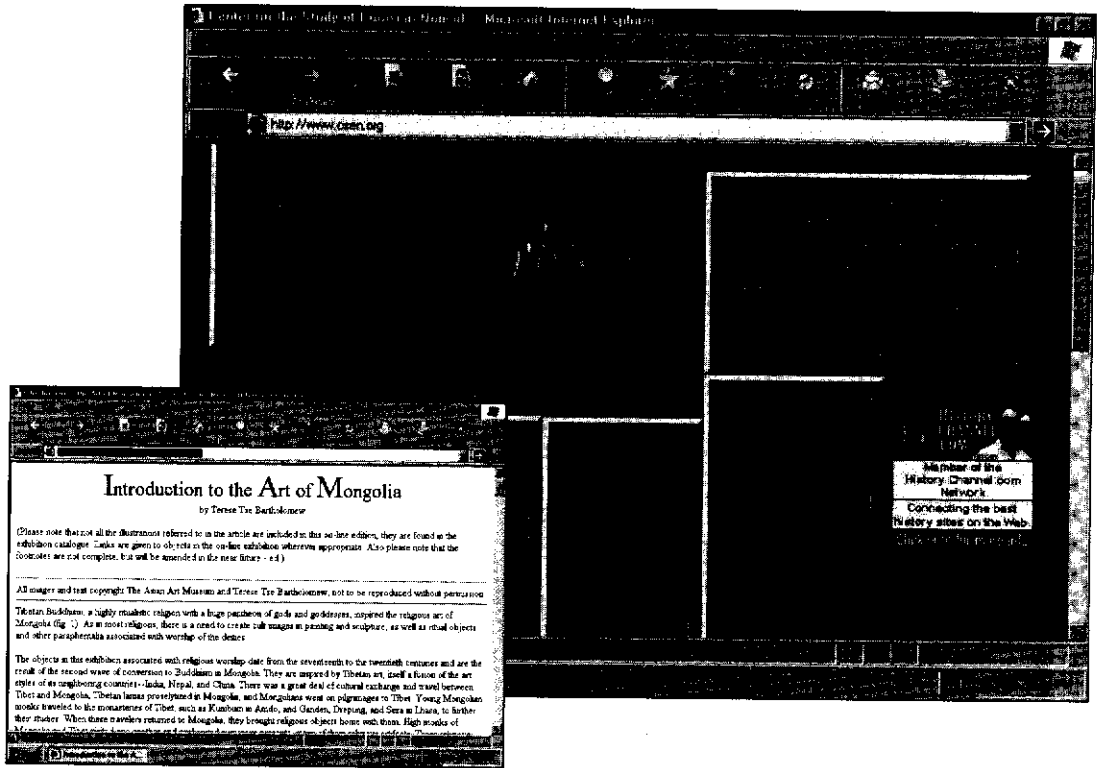
تاریخ مغول در پایگاه توریستی:

شرکت توریستی - تجاری intourtrade، از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی کشورهای روسیه، مغولستان، صحرای گبی و چین می‌پردازد:

<http://www.intourtrade.mn/Menu.html>

مغولستان تنها کشوری است که فرهنگ و تمدن چادرنشینی را در حد وسیع حفظ کرده است. معرفی «قراقروم»، پایتخت باستانی چنگیزخان در قرن سیزدهم میلادی از اهداف این پایگاه است.

همچنین آدرس زیر در این پایگاه، کاربران را با تاریخ مختصر

باستان‌شناسان احتمال می‌دهند که محل دفن چنگیزخان را یافته باشند. بروک پانیر،^{۲۷} در این زمینه مقاله‌ای را تدوین کرده که در سایت اینترنتی رادیو آزاد اروپا (RFEL) قرار گرفته و از طریق آدرس زیر قابل دسترسی است:

<http://www.rfel.org/nca/features/2001/08/30082001114629.asp>

پایگاه بیوگرافی

سایت اینترنتی تاپ - بیوگرافی (Top - Biography) یک منبع اطلاعاتی برای معرفی شخصیت‌های تاریخی است. از طریق اتصال به آدرس اینترنتی زیر، می‌توان با بیوگرافی چنگیزخان آشنا شد:

<http://www.top-biography.com/9104-Genghis%20Khan/>

پس از ورود به این پایگاه به پیوندهای سمت چپ توجه کنید:
۱- پیوند At a Glance، شرح اجمالی زندگی چنگیزخان را بیان می‌کند.

۲- پیوند warlorn life به معرفی حیات اجتماعی مغولستان در زمان مغولان می‌پردازد.

۳- پیوند The echoes، به بازتاب مرگ چنگیزخان و تقسیم امپراتوری بین فرزندان او می‌پردازد.

۴- پیوند The Mongols، توضیحاتی را در مورد ویژگی اجتماعی مغولان، به عنوان قومی سرکش و گریز از مرکز، ارائه می‌دهد.

مغولستان، به عنوان کشوری که دارای فرهنگ باستانی و بقایای تاریخی بی نظیر در آسیای مرکزی است، آشنا می‌سازد:

<http://www.intourtrade.mn/Hist.htm>

اسامی مغولی

آشنایی با نام‌های مغولی در قرن سیزدهم میلادی نقش مهمی در شناخت متون مغولی و تاریخ مغول دارد. ماری. ن. بریان^{۳۵}، پایگاه زیر را برای این امر تأسیس کرده است:

<http://www.s-gabriel.org/names/mari/tartar>

همچنین از طریق اتصال به آدرس زیر هم می‌توان فهرستی از اسامی زنان و مردان مغولی را به همراه تلفظ لاتین آنها مشاهده کرد:

<http://www.S-gabriel.org/names/mari/tartar/names.html>

پژوهش‌های هنری هووارث:

هنری هووارث^{۳۶}، پژوهش‌هایی را در زمینه تأسیس امپراتوری مغول انجام داده است. این مطالب در پایگاه اینترنتی زیر ثبت شده است:

<http://ragz-international.com/mongol-empire.html>

در این سایت مطالب زیر وجود دارد:

۱- تأسیس امپراتوری مغول توسط چنگیزخان.

۲- عصر امپراتوری.

۳- زندگی چنگیزخان.

۴- زندگی قوبیلای خان.

۵- سلسله مغولی یوان (۱۳۶۸ - ۱۲۷۹ م).

پژوهش‌های جدید در مورد مدفن چنگیز در یک سایت رادیویی:

۱- معماری دروازه ورودی مقبره «بایزید بسطامی» متعلق به سال ۱۳۱۳ م.

۲- معماری متعلق به خانقاه دراویش نطنز متعلق به سال ۱۳۰۴ م.

۳- معماری مقبره اولجایتو «سلطانیه» به سال ۱۵ - ۱۳۰۴ م.

۴- صلیب به همراه دو ستاره متعلق به کاشان به سال ۷۰ - ۱۲۶۰ م.

۵- یک جام سفالی با لبه‌های پره‌دار از منطقه «سلطان‌آباد» متعلق به اوایل قرن ۱۴ میلادی.

۶- بعضی از آثار نفوذ هنر چینی را در هنرهای ایرانی از جمله مینیاتور می‌توان دید. آدرس زیر نمونه‌ای از نقاشی مینیاتوری مربوط به جنگ بهرام گور با اژدها که از داستان‌های شاهنامه الهام گرفته شده را توضیح می‌دهد:

<http://www.artarena.force9.co.uk/ilkhan2.htm>

این اثر از شهر تبریز به دست آمده و متعلق به ربع دوم قرن چهاردهم میلادی است.

۷- در همین صفحه می‌توان با یک صفحه از آیات قرآنی یا ترجمه فارسی و به خط کوفی که مربوط به اواخر قرن ۱۳ و اوایل قرن ۱۴ میلادی است، آشنا شد.

۸- یک قلمدان که توسط محمد بن سنقر و به سال ۱۲۸۱ م. ساخته شده است.

- نقشه‌های تاریخی:

پایگاه اینترنتی نقشه‌های تاریخی از طریق آدرس زیر به نمایش نقشه امپراتوری مغول که توسط انتشارات دانشگاه یال در امریکا تهیه شده، پرداخته است:

<http://www.historyonmaps.com/BWSamples/>

MongolEmpire.htm

همچنین سایت هنرهای آسیایی، با هدف معرفی فرهنگ و هنر کشورهای آسیایی به ویژه چین، به معرفی نقشه‌های تاریخی این منطقه پرداخته است. آدرس زیر کاربران را با نقشه تاریخی قلمرو امپراتوری مغول در این سایت آشنا می‌سازد:

<http://www.artsmia.org/arts-of-asia/china/maps/>

mongol-map.cfm

- سایت وزارت امور خارجه مغولستان:

سایت اینترنتی وزارت امور خارجه کشور مغولستان، از طریق آدرس اینترنتی زیر، به معرفی تاریخ و فرهنگ مغولستان پرداخته است:

http://www.extmin.mn/mongol_empire.htm

- امپراتوری‌های بزرگ استپ در آسیا:

قبایل چادر نشین بزرگ در محدوده بیش از بیست کشور پراکنده شده و نقش مهمی را در تحولات تاریخی داشته‌اند. این قبایل در مناطق استپ و بیابانی آسیا از قدیمی‌ترین ایام یعنی عصر برنز (۱۵۰۰-۲۰۰۰ ق. م) وجود داشته‌اند. تاریخ قبایل استپ بسیار پیچیده است. پایگاه اینترنتی زیر اهمیت موضوع فوق را بررسی می‌کند:

http://berclo.net/page97/97en_steppe_empires.html

- مغولان در تاریخ و فرهنگ روسیه:

پایگاه اینترنتی inter knowledge از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ و فرهنگ روسیه می‌پردازد:

۵- پیوند Special Feature به ویژگی‌های شخصی چنگیز می‌پردازد.

۶- پیوند chronology فهرست وقایع زندگی چنگیز خان را از ۱۱۶۲ م تا ۱۲۲۶ م. نشان می‌دهد.

امپراتوران جهان

پایگاه اینترنتی «امپراتوران» به معرفی تاریخ امپراتوری‌های بزرگ جهان می‌پردازد. آدرس اینترنتی زیر در این پایگاه به معرفی امپراتوری مغول اختصاص دارد.

<http://www.allempires.com/empires/mongol/>

mongol1.htm

در این سایت مطالب زیر وجود دارد:

۱- ظهور چنگیز خان.

۲- امپراتور استپ‌ها (۱۲۱۸ - ۱۲۰۶ م).

۳- نخستین حرکت به غرب.

۴- تهاجم به روسیه و اروپا.

۵- صلیبیون مغولی (۱۲۶۰ - ۱۲۵۱ م).

۶- قویلای خان و چین.

۷- میراث مغولان.

۸- نقشه امپراتوری مغول.

دایرة المعارف Bartleby

دایرة المعارف تاریخ جهان در پایگاه دایرة المعارف اینترنتی Bartleby، از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ امپراتوری مغول و جانشینان چنگیز خان پرداخته است:

<http://www.bartleby.com/67/305.html>

پروژه تاریخ کره:

سایت پروژه تاریخ کره ۳۸ در اینترنت از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ و فرهنگ کره می‌پردازد:

<http://www.koreahistoryproject.org>

از طریق اتصال به آدرس زیر که بخشی از همین سایت است، می‌توان با اطلاعاتی در حوزه تاریخ مغول آشنا شد:

<http://www.koreahistoryproject.org/Ket/Idx/>

KET Index TC 06. htm

مقالات این صفحه عبارتند از:

۱- فتوحات مغول در ایران و خاورمیانه.

۲- حکومت قویلای خان.

۳- سلسله یوان.

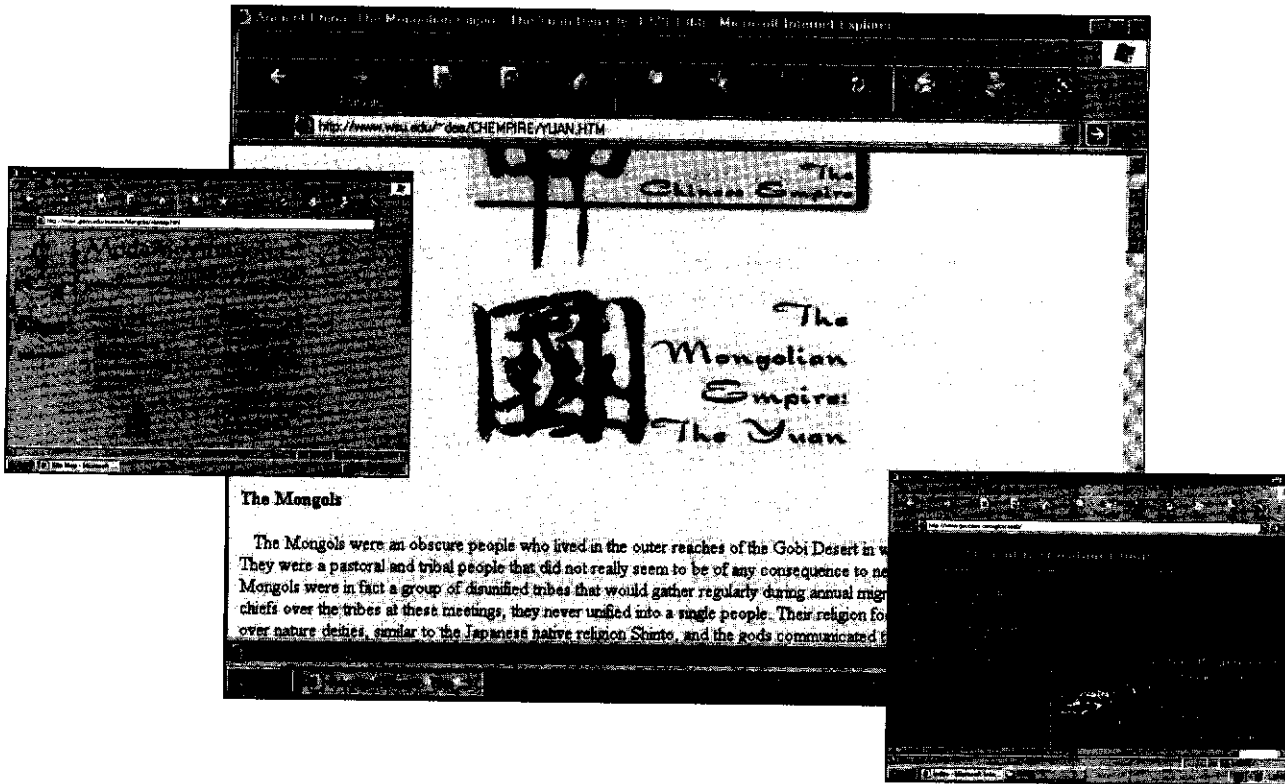
۴- مارکوپولو.

۵- تلاش‌های قویلای خان در تهاجم به ژاپن.

سایت اینترنتی Art Arena در انگلیس به معرفی فرهنگ، ادبیات، تاریخ، هنر و معماری کشورهای مختلف از جمله ایران می‌پردازد. آدرس زیر کاربران را با تاریخ هنر در دوره ایلخانان آشنا می‌سازد:

<http://www.artarena.force9.co.uk/ilkhan.htm>

در این پایگاه ضمن آشنایی با هنر و معماری دوره ایلخانان به موارد زیر اشاره شده است:

<http://free.studentessays.com>

از طریق کاوش در بخش جستجوی مقاله (Essay Search) می‌توان مقالاتی را در زمینه تاریخ مغول به دست آورد. این مقالات عبارتند از:

- ۱ - متنی با عنوان «جنگ‌های صلیبی» و ارتباط آن با مغولان.
  - ۲ - مطلبی با عنوان مارکو پولو و سفر تاریخی او به امپراتوری مغول.
  - ۳ - سلسله سونگ.
- مقالات فوق در پایگاه اینترنتی Academic Library تهیه شده و از طریق آدرس اینترنتی زیر هم قابل دسترسی است:

<http://www.academiclibrary.com>

- ۴ - مطلبی در مورد زندگی نامه قویلای خان، فرزند تولوی و نوه چنگیز و مؤسس سلسله یوان که از ۱۲۷۹ تا ۱۳۶۸ در چین دوام یافت.
- کتابخانه کنگره

سایت اینترنتی کتابخانه کنگره^{۴۰} در آمریکا، اطلاعاتی را در زمینه تاریخ و فرهنگ کشورهای مختلف ارائه می‌دهد. بخش پژوهش فدرال^{۴۱} در این کتابخانه، تاریخ و فرهنگ کشورهای آسیایی مانند چین و مغولستان را هم در خود نگاه‌داری می‌کند. آدرس زیر که بخشی از سایت کتابخانه کنگره است، حاوی پیوندهایی در حوزه تاریخ چین است:

<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/entoc.html>

پیوند «میان پرده مغولی»^{۴۲} در این صفحه، تاریخ فتوحات مغول را به طور اختصار بیان می‌کند. همچنین از طریق ورود به آدرس زیر در سایت کتابخانه کنگره می‌توان با تاریخ و فرهنگ کشور مغولستان آشنا شد:

<http://www.interknowledge.com>

همچنین با اتصال به آدرس زیر در همین پایگاه، می‌توان به نقش مغولان در پیدایش شهر مسکو آگاه شد:

<http://www.interknowledge.com/russia/rushis03.htm>

در سال ۱۲۳۷ م. باتوخان (Batu khan) نوه چنگیزخان، تهاجم به روسیه کیوان (Kievan Rus) را آغاز کرد. در طی سه سال، مغولان تمام شهرهای این منطقه را ویران کردند.

- تاریخ مغولستان در پایگاه راهنمای جهان:

سایت اینترنتی «راهنمای جهانی تنها سیاره» از طریق آدرس اینترنتی زیر، به معرفی تاریخ سرزمین مغولستان می‌پردازد:

http://www.lonelyplanet.com/destinations/north_east_asia/mongolia/history.htm

در این پایگاه با اشاره به کاوش‌های باستان‌شناسی از بقایای انسانی که در صحرای گبی و دیگر مناطق مغولستان از پانصد هزار سال پیش به دست آمده، سابقه هزاران ساله زندگی چادرنشینی را در این منطقه به اثبات می‌رساند. سپس اشاره شده که کلمه «مغول» برای نخستین بار توسط چینی‌ها در زمان سلسله تانگ (۹۰۷-۶۱۸ م.) ثبت شده است. در آن زمان مغولستان توسط مردمی ترک که «اوغور» نامیده می‌شدند، اداره می‌شد.

- پایگاه مقالات دانشجویی:

پایگاه اینترنتی «مقالات دانشجویی رایگان»^{۴۳} از طریق آدرس اینترنتی زیر، مقالاتی را در حوزه‌های مختلف علوم، از جمله تاریخ، در اختیار دانشجویان و محققین قرار می‌دهد:

<http://lweb2.loc.gov/frd/cs/mntoc.html>

در این صفحه پیوندهای زیر قابل توجه است:

- ۱- تاریخ و منشأ قوم مغول.
- ۲- ظهور قوم ترک.
- ۳- چنگیزخان (۲۷-۱۲۰۶ م.) و قوم مغول.
- ۴- فتح خوارزم و کسب اطلاعات از اروپا.
- ۵- آخرین عملیات چنگیزخان.
- ۶- جانشینان چنگیزخان ۵۹-۱۲۲۸ م.
- ۷- اوکتای و ادامه فتوحات.
- ۸- سوبوتای و نفوذ به اروپا.
- ۹- حکومت گیوک.
- ۱۰- منکو و جنگ در چین.
- ۱۱- قوبیلای خان و سلسله یوان ۱۳۶۸-۱۲۶۱.
- ۱۲- ایلخانان.
- ۱۳- اردوی زرین.
- ۱۴- زوال مغولان.
- ۱۵- مغولان در مسیر تحول از ۱۳۶۸ تا ۱۹۱۱ م.

جاده ابریشم:

پایگاه اینترنتی ask asia از طریق آدرس زیر به معرفی جاده ابریشم پرداخته است:

http://www.askasia.org/teachers/Instructional_Resources/FEATURES/SilkRoad/History.htm

پس از ورود به این سایت به دو پیوند مهم توجه کنید:

۱- پیوند [Read move about silk Roads history](#)، حاوی متنی در معرفی پیشینه تاریخی جاده ابریشم است.

۲- پیوند [see related lists and recommended reading list](#)

هم حاوی کتابشناسی جاده ابریشم، مارکوپولو، تاریخ مغول و چنگیزخان، مسافران جاده ابریشم و سایت‌های اینترنتی مربوط به جاده ابریشم است.

بنیاد جاده ابریشم:

پایگاه بنیاد جاده ابریشم ۴۲ از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی جاده فرهنگی، تاریخی و تجاری ابریشم و اهمیت جایگاه آن در رشد تمدن مشرق زمین پرداخته است:

<http://www.silk-road.com/toc/index.html>

این بنیاد در سال ۱۹۹۶ م. با هدف مطالعه در فرهنگ و هنر کشورهای آسیای میانه و جاده ابریشم تأسیس شد. در این پایگاه بخشی با عنوان «مسافران جاده ابریشم» وجود دارد که در آن توضیحاتی در مورد افراد مشهوری که این جاده تاریخی را طی کرده‌اند، ارائه شده است. پروفسور دانیل ووی ۴۴، استاد دانشگاه واشنگتن به همراه آدلای ۴۵ از بنیاد جاده ابریشم، مطالب این صفحه را تدوین کرده‌اند. طبق نظر این محقق، کینگ مو وانگ ۴۶ در سال ۹۵۹ ق. م. احتمالاً نخستین کسی بود که به این سفر دست زد.

در دوره امپراتوری مغول نیز، افراد متعددی در این جاده تاریخی سفر کرده‌اند. بین سال‌های ۱۲۴۵ تا ۱۲۵۱ م. یکی از ماموران فرقه دومینیکن، از بیت المقدس به منطقه مغولان سفر کرده و سفرش را از

تبریز آغاز نمود.

بین سال‌های ۱۲۴۵ تا ۱۲۴۸ م. نیز دو مامور یاب به دربار مغول، این مسیر را طی کرده‌اند. جان پلانو کاربینی ۴۷ نیز بین سال‌های ۱۲۴۵ تا ۱۲۴۷ م این جاده را پیمود.

ویلیام روبروی ۴۸، مسیونر فرانسویسکن هم بین سال‌های ۱۲۵۳ تا ۱۲۵۵، از طریق دریای سیاه و قلمرو اردوی زرین به دربار منگوقاآن رسید.

سپس هایتون ۴۹ به همراه ک. گاندساکنسی ۵۰، اهل ارمنستان از طریق قزاقستان و قلمرو باتو خان به دربار مغولان در قراقرم رفته و از طریق سمرقند، بخارا و تبریز بازگشت.

چانگ تی ۵۱ فرستاده دربار منگو، بین سال‌های ۶۰-۱۲۵۹، برای انجام یک ماموریت سیاسی به دربار هلاکو سفر کرد. نیکول ۵۲ و مافیوپولو ۵۳، به عنوان دو بازرگان نیز از طریق کریمه و اردوی زرین به منطقه بخارا رفته و سپس در دربار قوبیلای در شمال چین حضور یافتند.

سپس نوبت به مارکوپولو، مشهورترین مسافر این جاده رسید که بین سال‌های ۹۵-۱۲۷۱ م. به دربار قوبیلای خان قدم نهاد.

۳- مراکز مطالعات مغولی (مؤسسات، انجمن‌ها و دانشگاه‌ها):

انجمن‌ها، مراکز و مؤسسات مطالعاتی گسترده‌ای در حوزه شناخت تاریخ و فرهنگ مغولی وجود دارد. بعضی از آنها با تأسیس پایگاه‌های اینترنتی به معرفی اهداف و برنامه‌های خود می‌پردازند که به بعضی از آنها اشاره می‌کنیم:

– مرکز مطالعات چادرنشینان اوراسیا:

پایگاه مرکز مطالعات چادرنشینان اوراسیا (CSEN) ۵۴، از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ و فرهنگ چادرنشینان آسیای مرکزی می‌پردازد:

<http://www.csen.org>

– انجمن‌ها و مؤسسات مغولی:

در سال‌های اخیر، تعدادی از انجمن‌ها و مؤسسات مغولی با هدف معرفی و بررسی تاریخ مغول و تبادل نظر بین مغول‌شناسان جهان تشکیل شده و سایت‌هایی نیز در اینترنت راه‌اندازی شده‌اند. آدرس زیر توسط یک پایگاه آلمانی به معرفی تعدادی از این انجمن‌ها و مؤسسات می‌پردازد:

<http://www.userpage.fu-berlin.de/~corfff/im/>

[Society/overview.Society.html](http://www.userpage.fu-berlin.de/~corfff/im/Society/overview.Society.html)

انجمن فرهنگی مغول – امریکا ۵۵، توسط سانج آنتان ۵۶، در امریکا تأسیس و از طریق آدرس زیر می‌توان با آن آشنا شد:

<http://www.userpage.fu-berlin.de/~corfff/im/>

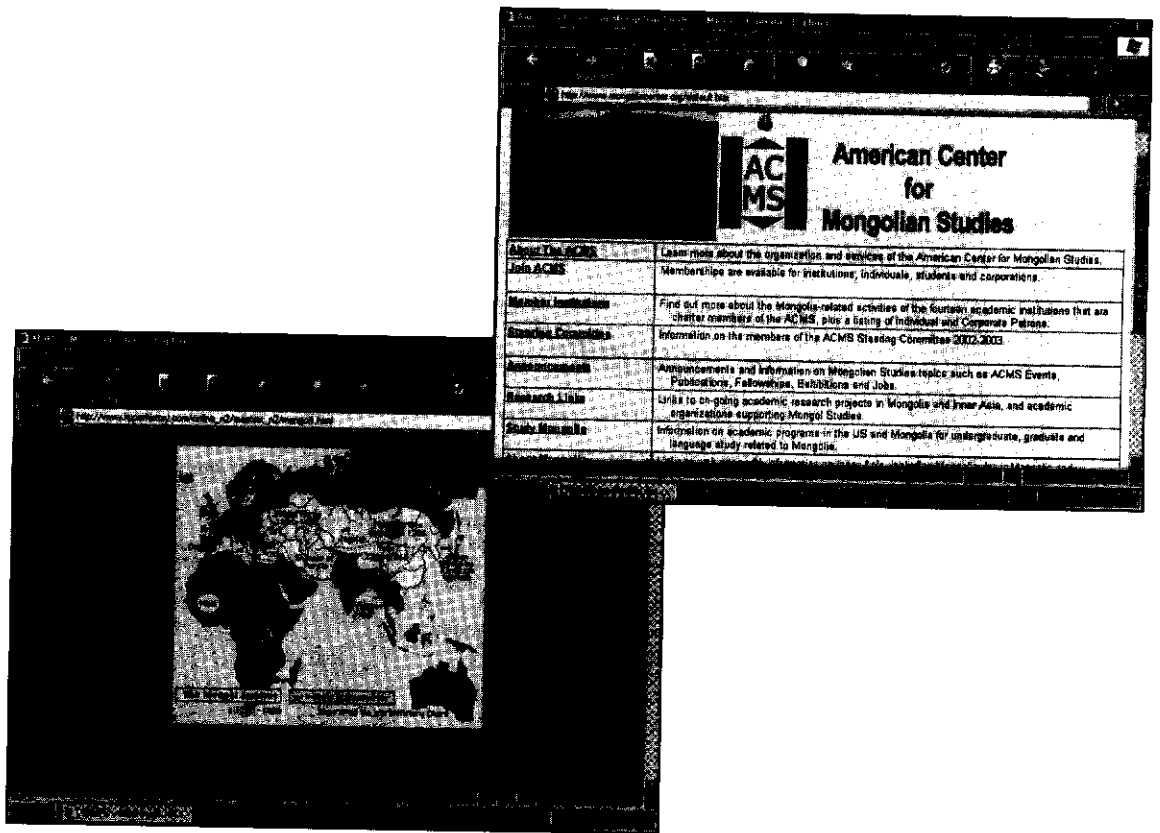
[Society/MACA](http://www.userpage.fu-berlin.de/~corfff/im/Society/MACA)

همچنین یک انجمن مغول با هدف مطالعه در زبان، فرهنگ و تاریخ مغول در سال ۱۹۶۱ م. در دانشگاه ایندیانا در امریکا تأسیس شده و مجله‌ای را نیز منتشر می‌سازد. برای آشنایی بیشتر با این انجمن به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.userpage.fu-berlin.de/~corfff/im/>

[Society/MS](http://www.userpage.fu-berlin.de/~corfff/im/Society/MS)

در ادامه همین مقاله، توضیحات بیشتری در مورد این انجمن

خواهد آمد.

همچنین آدرس پست الکترونیکی زیر برای مکاتبه و تبادل نظر با این انجمن می باشد:

monsoc@indiana.edu

– مطالعات مغولی در دانشگاه واشنگتن:

مرکز مطالعات آسیای شرقی^{۵۷} در دانشگاه واشنگتن غربی، از طریق آدرس اینترنتی زیر پایگاهی را برای مطالعات مغولی تأسیس کرده است:

<http://www.ac.wvu.edu/~eas/mongolian.html>

از جمله کارهای انجام شده توسط این مرکز، کتاب تاریخ نگاری مغول از قرن سیزدهم تا هفده میلادی است که در سال ۲۰۰۰ میلادی منتشر شده است.

– انجمن مغولی دانشگاه ایندیانا:

انجمن مغولی دانشگاه ایندیانا در آمریکا در سال ۱۹۶۱ م. تأسیس شده است. دکتر هنری ج. اسکوارز^{۵۸}، مغول شناس مشهور دانشگاه واشنگتن غربی مدیر این انجمن است. محققین می توانند از طریق آدرس اینترنتی زیر، به طور مستقیم با این انجمن آشنا شوند:

<http://www.indiana.edu/~mongsooc/index.htm>

پس از ورود به این سایت، پیوند Publication مجموعه ای از آثار منتشر شده توسط این انجمن را معرفی می کند. خبرنامه، بولتن، مجلات، مقالات ویژه و لغت نامه مغولی از جمله پیوندهایی است که برای دریافت هریک از آنها، لازم است که هزینه لازم را از طریق کارت

اعتباری (Credit Card) پرداخت نمایید.

بخش کتب (Books) به معرفی جدیدترین کتب در این حوزه می پردازد.

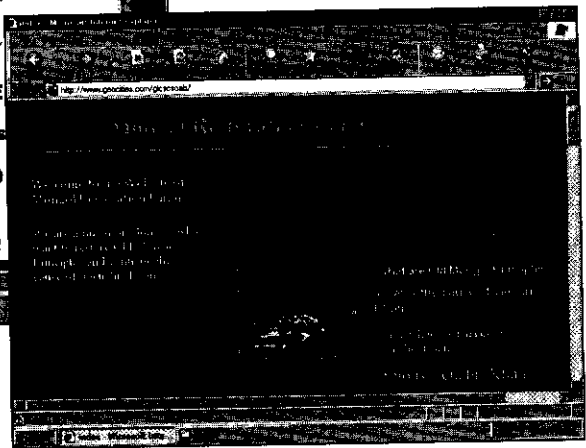
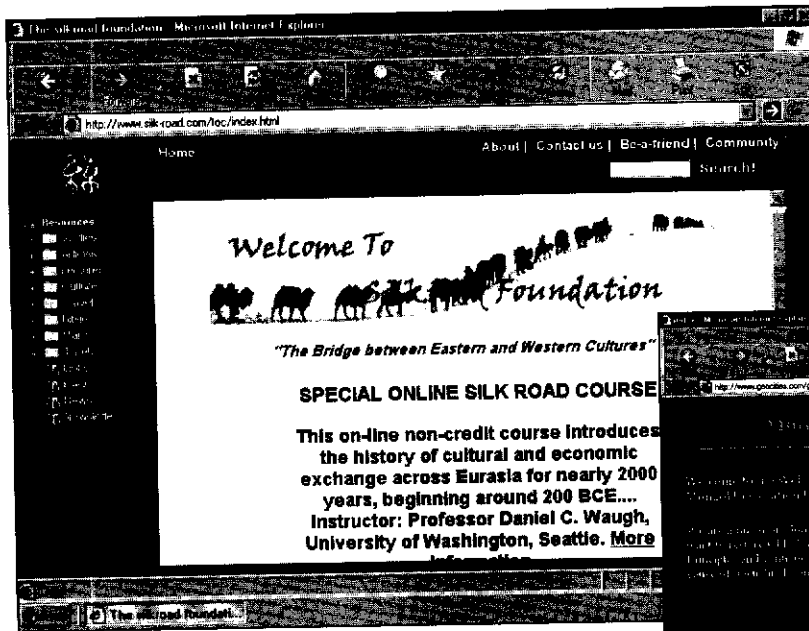
تعدادی از کتاب های عرضه شده در این بخش عبارتند از:

- ۱ – زن مغولی، تألیف مارتا آوری^{۵۹}، ۱۹۹۶ م.
  - ۲ – نود و نه فعل مغولی: پژوهشی در فعل مغولی، تألیف تود کورنل^{۶۰}.
  - ۳ – آخرین شاهزاده مغولی، سچین ژاگچید^{۶۱}، دانشگاه واشنگتن غربی، ۱۹۹۹ م.
  - ۴ – میراث بیابانی مغول: تاریخ طبیعی مغولستان، ک. فینچ^{۶۲}، ۱۹۹۶ م.
  - ۵ – مقدمه ای بر تاریخ و فرهنگ مغولستان، لاری موسس^{۶۳} و استفان آ. هالکویچ^{۶۴}، ۱۹۷۷ م.
  - ۶ – کتابشناسی مغول: مجموعه آثار به زبان انگلیسی – فرانسه و آلمانی، هنری ج. اسکوارز، دانشگاه واشنگتن غربی، ۱۹۷۸ م.
- مرکز مطالعات مغولی:
- مرکز مطالعات مغولی در امریکا (mcms)^{۶۵} با هدف معرفی تاریخ، فرهنگ و تمدن مغولی، از طریق سایت اینترنتی زیر به فعالیت مشغول است:

<http://www.mongoliacenter.org/default.htm>

دکتر چارلز. س. کروسکوف^{۶۶} مدیر این مرکز بوده و از طریق آدرس پست الکترونیکی زیر می توان با این مرکز مکاتبه نمود:

info@mongoliacenter.org

سپس روی پیوند «تہاجمات مغول»^{۶۹} کلیک کنید تا به فصل تہاجمات مغول در تاریخ اسلام وارد شوید. این فصل از پنج بخش تشکیل شده و انتخاب هر کدام، توضیحاتی را ارائه می‌دهد. این پنج بخش عبارتند از: مقدمه - خان‌های جغتای - اردوی زرین - ایلیخانان - امپراتوری تیموری.

- دانشگاه پنسیلوانیا:

موزه تاریخی دانشگاه پنسیلوانیا در امریکا از طریق راه اندازی یک پایگاه اینترنتی به معرفی تاریخ و فرهنگ کشورهای مختلف اقدام نموده است. آدرس زیرکاربران را به بخش تاریخ مغول در این سایت متصل می‌کند:

<http://www.upenn.edu/museum/Mongolia/sitemap.htm/>

- کالج سن آنتونیو:

گروه تاریخ کالج دانشگاهی سن آنتونیو^{۷۰} در امریکا از طریق آدرس اینترنتی زیر، اطلاعاتی را در حوزه تاریخ امپراتوری مغول در اختیار کاربران قرار می‌دهد:

<http://www.accd.edu/sac/history/history/home.htm>

جهت مطالعه تاریخ مغول در گروه تاریخ این کالج به سایت زیر نیز وارد شوید:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/empire.html>

در این صفحه، پیوند Introduction و یا اتصال به آدرس زیر، تاریخ مختصر قوم مغول را از دوره باستان شرح می‌دهد:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/intro.html>

همچنین پیوند «دولت‌های جانشین»^{۷۱} حاوی اطلاعاتی در زمینه

این مرکز هر از چندگاهی، نشست‌هایی را در حوزه تاریخ و فرهنگ مغولی برگزار می‌کند. آخرین اجلاس سالیانه این مرکز در تاریخ ۲۸ مارس ۲۰۰۳ در شهر نیویورک برگزار شده است.

پیوند study mongolia در این سایت، کاربران را با پژوهش‌های انجام شده و سایت‌های مربوط به تاریخ مغول آشنا می‌کند.

- مرکز مطالعاتی شمنی گولومت:

مرکز مطالعات شمنی گولومت^{۶۷} از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی فرهنگ و سنت شمنی می‌پردازد:

<http://www.geocities.com/RainForest/Vines/>

2146/mongolia/mongolia.htm

پس از ورود به این پایگاه، پیوند «ICI» به معرفی شمنیسم به ویژه در منطقه سیبری می‌پردازد.

- دانشگاه کلگری:

گروهی از پژوهشگران و مورخین دانشگاه کلگری^{۶۸} در کانادا، پروژه تدوین تاریخ اسلام را از ابتدا تا سال ۱۶۰۰ م. انجام داده و آن را به صورت یک کتاب الکترونیکی از طریق آدرس زیر در سایت دانشگاه کلگری منتشر نموده‌اند:

http://www.ucalgary.ca/applied_history/tutor/islam/

پس از ورود به این پروژه روی پیوند Begin Tutorial کلیک و یا به آدرس زیر وارد شوید تا با فهرست مباحث این کتاب در سمت راست صفحه آشنا شوید:

http://www.ucalgary.ca/applied_history/tutor/

islam/index2.html

تمدن بشری اشاره شده است. به نظر مؤلف، تمدن مغولی از دوره باستان به عنوان پلی بین غرب و شرق بوده، بنابراین مطالعه آن برای شناخت تمدن بشری ارزشمند است. آثار باستانی به دست آمده از پانصد هزار سال پیش در منطقه مغولستان، گواه این مطلب است.

دانشگاه ایالتی واشنگتن:

ریچارد هوکر^{۸۵}، پژوهشگر دانشگاه ایالتی واشنگتن، از طریق آدرس

زیر در اینترنت، به معرفی تاریخ امپراتوری مغول پرداخته است:

<http://www.wsu.edu/~dee/CHEMPIRE/YUAN.HTM>

در این سایت اطلاعاتی در زمینه مغولان، چنگیز خان، قوبیلای خان، فلسفه یوان، و سقوط یوان وجود دارد.

دانشگاه شیکاگو:

دانشگاه شیکاگو اخباری را از جدیدترین یافته‌های باستان‌شناسان در نزدیکی محل تولد چنگیز منتشر کرده است. بخش خبررسانی دانشگاه شیکاگو از طریق آدرس اینترنتی زیر به نشر این مطالب می‌پردازد:

<http://www-news.uchicago.edu/releases/1/10817>

[khan.shtml](http://www.khan.shtml)

دانشگاه تگزاس:

سایت اینترنتی کتابخانه دانشگاه تگزاس در امریکا، از طریق آدرس

زیر، خدمات علمی را به کاربران ارائه می‌دهد:

<http://www.lib.utexas.edu>

مجموعه نقشه‌های تاریخی در پایگاه اینترنتی این دانشگاه، شهرت جهانی دارد. آدرس زیر محققان را به بخش نقشه‌های تاریخی کشور چین که در کتابخانه دانشگاه تگزاس نگاه‌داری می‌شود، هدایت می‌کند:

http://www.lib.utexas.edu/maps/historical/history_china.html

[china.html](http://www.lib.utexas.edu/maps/historical/history_china.html)

با انتخاب پیوند «حکومت مغولان ۱۴۰۵-۱۳۰۰ م»^{۸۶} می‌توان به نقشه امپراتوری مغول که توسط ویلیام شفرود^{۸۷} در ۱۹۲۳ م ترسیم شده، دسترسی پیدا کرد.

دانشگاه کارولینای شرقی:

سایت اینترنتی دانشگاه کارولینای شرقی^{۸۸} در امریکا از طریق آدرس زیر به معرفی وقایع نگاری مختصر تاریخ مغول و سلسله یوان پرداخته است:

<http://core.ecu.edu/hist/tuckerjo/fe-twelve.htm>

دانشگاه مریلند:

حکومت مغولان بر چین یکی از ادوار مهم تاریخ این کشور است. این واقعه از سال ۱۲۷۹ م و با تأسیس سلسله یوان توسط قوبیلای آغاز و تا سال ۱۳۶۸ م. تداوم یافت. سایت اینترنتی دانشگاه مریلند^{۸۹} از طریق آدرس زیر اقدام به معرفی تاریخ چین نموده است:

<http://www-chaos.umd.edu/history/toc.html>

پس از ورود به این آدرس پیوند mongolian interlude به تاریخ حکومت مغولان بر چین اشاره می‌کند.

پی‌نوشت‌ها:

1. per Inge Oestmoen

سلسله یوان در چین - اردوی زرین - جهان گردان و سفرنامه‌های آنان و امپراتوری تیموری است.

چنانچه قصد دارید با کتاب تاریخ مغولان تألیف پلانوکاپینی در این پایگاه آشنا شوید به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/states5a.html>

از طریق ورود به آدرس زیر نیز می‌توان با دیدگاه‌های پژوهشگران متعددی در زمینه تاریخ مغول آشنا شد:

<http://www.accd.edu/sac/history/keller/Mongols/scholar.html>

در این بخش محققین با سوالاتی در این حوزه آشنا شده و پاسخ آنها را از زبان پژوهشگران و مغول‌شناسان مشهور جهان دریافت خواهند کرد. در میان این مغول‌شناسان می‌توان به دیوید مورگان^{۹۲}، پراسنجیت دورا^{۹۳}، جری بنتلی^{۹۴}، آن استولر^{۹۵}، استغان تاناکا^{۹۶}، دان کندی^{۹۷}، روگر لونیس^{۹۸} و مارگارت استرویل^{۹۹} اشاره کرد. دکتر دیوید مورگان، استاد تاریخ و مطالعات مذهبی دانشگاه ویسکانسین^{۸۰} به سوالات زیر پاسخ می‌دهد:

۱- چه تحولی در طی پانزده سال پژوهش در حوزه تاریخ مغول ایجاد شده است؟

۲- جایگاه زن در امپراتوری مغول چگونه بود؟

دانشگاه کالیفرنیا:

مجموعه‌ای از نقشه‌های تاریخی مربوط به ژاپن، چین و مغولستان از طریق آدرس اینترنتی زیر در سایت دانشگاه کالیفرنیا سانتاکروز^{۸۱} نگهداری می‌شود:

<http://ic.ucsc.edu/~naso/hist159a/maps.htm>

با انتخاب پیوند «امپراتوری مغول» تصویر نقشه تاریخی امپراتوری مغول دریافت می‌شود.

دانشگاه ایندیانا:

سایت اینترنتی دانشگاه ایندیانا در امریکا از طریق آدرس زیر به معرفی مختصر وقایع امپراتوری مغول و همچنین ارائه نقشه این امپراتوری پرداخته است:

<http://www.indiana.edu/~mongsoc/mong/empire.htm>

سونگونین بادرال^{۸۲} هم‌متنی را با عنوان «مقدمه‌ای به تاریخ مغول» تدوین کرده که این متن در سایت دانشگاه ایندیانا در امریکا قرار گرفته و از طریق آدرس زیر قابل دسترس است:

<http://www.indiana.edu/~mongsoc/mong/history.htm>

در این متن ضمن اشاره به اهمیت قبایل مغول، به عنوان نخستین قبایل چادرنشینی که قادر به تشکیل یک امپراتوری شدند، ریشه‌های تاریخی قوم مغول از دوره باستان به ویژه هون‌ها، تشریح شده است.

همچنین از طریق ورود به آدرس زیر در همین پایگاه، می‌توان با تحقیقی پیرامون «میراث فرهنگی مغول»^{۸۳} که توسط بودوین بایار^{۸۴} تدوین شده، آشنا شد.

<http://www.indiana.edu/~mongsoc/mong/heritage.htm>

در این نوشتار نیز به اهمیت فرهنگی و تاریخی مغول در رشد

46. King mu Wang
47. Jahn plano carpini
48. William Rubruk
49. Hayton
50. K.Gandsaketsi
51. chang te
52. Niccol
53. maffeo polo
54. Center for the study of Eurasian Nomads
55. The mongol- American cultural Association
56. Sanj Altan
57. Center for East Asian studies
58. Henry G.Schwarz
59. Martha Avery
60. Todd cornell
61. Sechin Jagchid
62. C.Finch
63. larry moses
64. Stephen A.Halkovic
65. American center for mongolian studies
66. charles C.krusekopf
67. Golomt center for shamanist studies
68. university of calgary
69. The mongol Invasions
70. San Antonio callege
71. success or states
72. David Morgan
73. prasenjit Duara
74. Jerry H.Bently
75. Ann Stoler
76. Stephan Tanaka
77. Dane Kennedy
78. Roger Louis
79. Margaret Strobel
80. University of wiscon sin
81. University of california-santa cruz
82. surenguin Badral
83. cultural heritage mongolia
84. Bovdon Bayar
85. Richard Hooker
86. Mongol Dominions 1300-1405
87. William R.Shepherd
88. East carolina university
89. University of maryland
2. Lord Martin aus Brandenburg
3. morris Rossabi
4. Travel China Guide
5. Mongol Restoration union
6. Erdenedalai choinkhor
7. Carolin Hamphrey
8. Sagaalga
9. Aado Lintrop
10. Mihaly Hoppal
11. Jangar
12. The Provincial museum of Alberta
13. Funerary artifacts
14. Military hardware
15. personal adornment
16. Furnishings
17. Matt Flynn
18. Andrew Schouten
19. David Eakin
20. Fred Zarra
21. Teaching Materials
22. Melvyn C.Goldstein
23. Cynthia m.Beall
24. Jean Johnson
25. James Chambers
26. Introduction to the Art of Mongolia
27. Terese Tse Bartholomew
28. Glossary of Mongol Terms
29. Altan uruk
30. Y Urt
31. Catriona macpherson
32. map of the mongol Empire 1227
33. mongol history and chronolgy from ancient times
34. per Inge Oestmoen
35. mari Elspeth nic Bryan
36. Henry H.Howorth
37. Bruce pannier
38. korean history project
39. Free Essays students
40. library of congress
41. Federal Research Division
42. Mongolian Interlude
43. silkroad foundation Homepage
44. prof. Daniel waugh
45. Adela lee